

DECIZIE

19 iunie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc

examinând recursul declarat de Întreprinderea Individuală „Ecaterina Danu”,
în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în
judecată depusă de Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu” împotriva Preturii
Sectorului Botanica și Primăriei mun. Chișinău cu privire la anularea dispoziției și
compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 19 martie 2024 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 03 august 2022, ÎI „Ecaterina-Danu” a cerere de chemare în judecată
împotriva Preturii Sectorului Botanica și Primăriei mun. Chișinău prin care a
solicitat anularea dispoziției nr. 138 din 29 iulie 2022 cu privire la demontarea și
evacuarea gheretei amplasată pe bd. Cuza Vodă 15/1 și încasarea cheltuielilor de
judecată.

Prin hotărârea din 24 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,
acțiunea înaintată de ÎI „Ecaterina-Danu” împotriva Preturii Sectorului Botanica și
Primăriei mun. Chișinău cu privire la anularea dispoziției nr. 138 din 29 iulie 2022
cu privire la demontarea și evacuarea gheretei amplasată pe bd. Cuza Vodă 15/1 și
încasarea cheltuielilor de judecată, s-a respins ca fiind neîntemeiată.

La 12 ianuarie 2024, ÎI „Ecaterina-Danu” a depus cererea de apel nemotivată
împotriva hotărârii din 24 februarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,
prin care a solicitat repunerea în termen, casarea hotărârii și emiterea unei hotărâri
noi, prin care acțiunea să fie admisă.

Prin încheierea din 19 martie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins
cererea ÎI „Ecaterina-Danu” privind repunerea în termenul de declarare a apelului,
ca neîntemeiată. S-a declarat inadmisibilă cererea de apel declarată de ÎI
„Ecaterina-Danu” împotriva hotărârii din 24 februarie 2023 a Judecătoriei
Chișinău, sediul Rîșcani, pe motiv că, apelul a fost depus după expirarea termenului
stabilit la art.232 alin.(1) Cod administrativ.

La 18 aprilie 2024, ÎI „Ecaterina-Danu” a declarat recurs împotriva încheierii din 19 martie 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, anularea încheierii și restituirea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului, a invocat că încheierea contestată este ilegală, neîntemeiată și pasibilă de a fi casată.

În contextul dat, a susținut că, hotărârea primei instanțe a fost pronunțată pe 24 februarie 2023, dar a fost recepționată prin poștă abia pe 04 ianuarie 2024, ceea ce constituie o încălcare gravă a dreptului la un proces echitabil, conform art. 6 CEDO, care obligă statul să asigure proceduri eficiente și comunicarea actelor în timp util.

Consideră că instanța de apel a neglijat normele de drept procedural, inclusiv art. 53 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, care garantează dreptul la recunoașterea dreptului pretins și la repararea pagubei, precum și jurisprudența CtEDO care subliniază importanța accesului real la justiție și egalității armelor între părți.

A invocat că dreptul la apărare i-a fost încălcat, deoarece instanța de apel nu a examinat complet probele și argumentele prezentate, contrar principiilor fundamentale ale procesului civil, incluzând contradictorialitatea și egalitatea părților.

Potrivit art. 191 alin. (5) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, deciziilor și încheierilor curții de apel.

Conform art. 241 alin. (1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Potrivit art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.

Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată constată că, copia încheierii din 19 martie 2024 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată ÎI „Ecaterina-Danu”, prin intermediul poștei, la 10 aprilie 2024 (f.d.111), iar cererea de recurs a fost depusă la 18 aprilie 2024, în termen.

În conformitate cu art. 243 alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Curtea Supremă de Justiție a notificat intimaților copia recursului, însă referințe nu au fost depuse.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Examinând recursul depus de ÎI „Ecaterina-Danu”, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta urmează a fi respins, cu menținerea încheierii contestate, din considerentele ce succed.

În conformitate art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

În conformitate cu art. 236 alin. (1) și alin. (2) lit. d) din Codul administrativ, instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs. Apelul se declară inadmisibil în special când apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin. (1).

În același timp, potrivit art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanței de apel.

Conform art. 65 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului.

Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

În conformitate cu art. 237 din Codul administrativ, prevederile art.65 alin.(1)–(3) și (5) se aplică corespunzător pentru repunerea în termenul de apel și în termenul de prezentare a motivării apelului.

Încheierea instanței de apel prin care este respinsă cererea de repunere în termenul de apel sau în termenul de prezentare a motivării apelului poate fi contestată cu recurs.

Cu referire la prevederile legale enunțate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că la caz dispozitivul hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani a fost pronunțat la data de 24 februarie 2023.

La 12 ianuarie 2024, ÎI „Ecaterina-Danu” a depus cererea de apel nemotivată împotriva hotărârii instanței de fond, prin care a solicitat repunerea în termen, casarea acesteia și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie admisă.

Prin încheierea din 19 martie 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea ÎI „Ecaterina-Danu” privind repunerea în termenul de declarare a apelului, ca fiind neîntemeiată și s-a declarat inadmisibilă cererea de apel declarată de ÎI „Ecaterina-Danu” pe motiv că apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.232 alin.(1) Cod administrativ.

În motivare, instanța de apel a constatat că ÎI „Ecaterina-Danu” nu a demonstrat diligență în valorificarea drepturilor sale procedurale și nu a prezentat motive întemeiate pentru repunerea în termen. Iar, nerespectarea termenului se datorează comportamentului pasiv al părții apelante.

Instanța de apel a constatat că ÎI „Ecaterina-Danu” a fost citată pentru ședința din 08 februarie 2023 și putea verifica rezultatele ședințelor pe portalul instanțelor judecătorești. Hotărârea contestată a fost adoptată pe 24 februarie 2023, iar ÎI „Ecaterina-Danu” a primit încheierea instanței pe 07 martie 2023.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că la adoptarea încheierii recurate, instanța de apel a acționat în conformitate cu prevederile legale și procedurale aplicabile, iar soluția sa de a respinge cererea de repunere în termen și de a declara inadmisibil apelul a fost justificată și bine întemeiată. ÎI „Ecaterina-Danu” nu a reușit să demonstreze că a respectat termenele legale sau că a acționat cu diligență în valorificarea drepturilor sale procedurale.

În context, instanța de recurs reiterează că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit, dacă persoanele îndreptățite prezintă probe veridice, ce ar confirma imposibilitatea declarării apelului în termen.

Apelanta ÎI „Ecaterina-Danu” a depus cererea de apel cu întârziere, după expirarea termenului legal. Conform prevederilor Codului administrativ, termenul de apel expira la 27 martie 2023 (termenul inițial de 25 martie 2023 fiind prelungit deoarece cădea într-o zi nelucrătoare), însă cererea de apel a fost depusă abia la 12 ianuarie 2024, depășind cu mult termenul legal de 30 zile.

În plus, ÎI „Ecaterina-Danu” a fost citată pentru ședința din 08 februarie 2023 și putea verifica rezultatele ședințelor pe portalul instanțelor judecătorești, având astfel acces la informațiile necesare în timp util.

Totodată, cererea de repunere în termen a fost respinsă corect, or ÎI „Ecaterina-Danu” nu a demonstrat diligență în valorificarea drepturilor sale procedurale și nu a prezentat motive întemeiate pentru repunerea în termen.

Iar, comportamentul pasiv al părții apelante a condus la nerespectarea termenului legal.

Conform art. 24 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Participantul care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv și nu își îndeplinește obligațiile procesuale cu bună-credință răspunde potrivit legii pentru prejudiciile materiale și morale cauzate.

Contrar acestor prevederi legale, Întreprinderea Individuală „Ecaterina Danu” nu a depus diligența necesară în vederea exercitării căii de atac în termen și nici nu a prezentat motive întemeiate de repunere în termen.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

În cauzele Ceachir contra Moldovei din 15 ianuarie 2008 și Melnic contra Moldovei din 14 noiembrie 2006, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că, prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către pârâți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale încalcă drepturile reclamantilor la un proces echitabil.

Tot aici, instanța de recurs accentuează că potrivit legislației în vigoare, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în

restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Așadar, argumentele invocate în cererea de recurs sunt neîntemeiate și nu constituie temei de anulare a încheierii recurate, care este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil în sensul art.6 din CEDO.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează asupra respingerii recursului declarat de Întreprinderea Individuală „Ecaterina Danu” și menținerii încheierii din 19 martie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 243 alin. (1) lit. b) și alin. (2) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Întreprinderea Individuală „Ecaterina Danu”.

Se menține încheierea din 19 martie 2024 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Individuală „Ecaterina-Danu” împotriva Preturii Sectorului Botanica și Primăriei mun. Chișinău cu privire la anularea dispoziției și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului,

judecătorul

Stela Procopciuc

judecătorii

Diana Stănilă

Ion Malanciuc